

ek

peresze
hanem
szer
az
GER
TROL
nija a
körpárds
last

ikot kezdett a bő-
hog ártatlan. Ami-
st szerzett, kijelen-
nem bocsátják szá-
ba lép. Ma reggel
névű fuvarost, aki
roint kocsiában.

SPORT

a csapat-
ágos asztali-
okságon

Kelet tud.) Az or-
tlenisverseny első-
sény került előd-
Haggi, Mar-
Oradea, Hakoah
Auresti és a Iupeni
ak. A verseny felté-
kőrmérkőzést ját-
ényei: Haggi-
Haggi-Minierul
Oradea 5:1, Aurora
Makabi Oradea 5:0,
esti 5:4, KAC-Ma-
KAC-Minierul 5:0,
5:0. A további küz-
m vereséget szenved-
Makabi Oradea és
a döntőbe a Haggi-
Aurora csapatai ke-

aggibor a KAC-cal

front kérdését veti
friss száma, amely
is kiváló tartalma-
szerkesztésbeli gon-
rtak Ravasz László,
Jon Clopotel, Kalotai
Zathureczky Gyula,
az új adó, egészség-
észleteivel foglalkoz-
bélyegadózás má-
logikájú cikket, a
érdekes cikk foglal-
zeomlásával. A Füg-
ban megtalálhatjuk
itikáját és egy má-
tréját rajzolja meg
rovatban az új ame-
költszetről olvas-
egszokott rovatok:
külpolitikai és bel-
cikk és tizenöt kép
egfelel hetven-nyolc-
yes száma azonban
atványsszámot. Cluj,

mert szabadon en-
t, Moszkvából jelen-
odarban a törvény-
ügyi rendőrség öt
az egyik vezetőjét,
ekért több halálra-
ak és felsőbbeségük-
a kivégzés szabály-

és Lapkiadó E. T.
Barna E. Pop 19
9-77.

RAT

Taxa postala
plátite ii
No. 22471

10 Telefon
Havonta 1
évre 600,
földre: Ha
félévre 12,
detések díj

Disztér 2., I. em.

KELET az ercevi es bansági zsi-
dóság egyetlen politikai napilapja.
Cikkeink utányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

KELET

BUDAPEST

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámber
Ferenc. Bucaresti szerkesztő Hát-
szegi Ernő, Strada Matei Milo 5.

Ara 5 lej

Kedd, 1935. április 9.

5695. EV. | XVIII. ÉVF.
NISZAN 6. | 82. SZÁM.

Vaida lasiban ismét hangoztatta, hogy nem antiszemita és belátást kért a zsidóktól

De szeretné megérni Romániában azt, amit Hitler csinált Németországban. Vaida Sándor mint a volt Vaszgárda manifesztumának egyik szerkesztője. Még egyszer a palesztinai numerus nullus

„1930-ban és 1933-ban a diákkérdés miatt buktam meg” — mondja Vaida

Jasi, április 8. Vasárnap Jasiban mondotta el Vaida Sándor előadását a numerus valachicusról. Moldva fővárosába az ottani keresztény diákszervezet invitálta meg a volt miniszterelnököt, akiknek meghallgatására a vaidista Patri aszerint mintegy nyolcezen gyűltek össze a Nemzeti Színház helyiségében. Jon Cringanu, a diákszervezet elnöke, üdvözölte Vaidát, aki válaszában bizonyos rezignáltsággal jelentette ki mindenek előtt is, hogy ez alkalommal kevesebben vannak körülötte, mint eddigi jasi látogatásai alkalmával. Vaida arra célzott, hogy a nemzeti parasztpárt Costachescu professzorral szolidaris vezetői ezuttal távolították magukat tőle. Vizsgálta a szolgálatot azonban, hogy a nemzet fiait atavikus ösztönökkel megérinti, hogy nem róla van szó s az ő generációjáról, az öregekről, akik féllábbal már a sírban vannak, hanem a románlélek megújulásáról.

Nem vagyok antiszemita

— Azok akik azt várják, hogy antiszemita előadást fogok tartani, tévednek — mondotta Vaida, — mert nem vagyok antiszemita. Hasonlóképpen tévednek azok, akik azt hiszik, hogy az előadásom pártciókat szolgál. Ezzel egyidejűleg engedjék meg, hogy fejtsen ki véleményemet. A zsidó kérdésben nincs megfelelő hely egy hitvallomás számára, mint Jasiban. Itt, Moldovában értetem meg, hogy miért lett Eminescu a peszsimizmus, a rezignált lemondás költője, és az önkéltől vidámsága is szordnós. Az antiszemitizmus társadalmi szabály, amelyet a zsidókérdéssel foglalkozó valamennyi szociológus és író megállapított. Ez a nomád elem, amely hitében, természetében és hagyományában nemzetközi, az autochton őslakosság által csak egy bizonyos arányban viselhető el. Számuk annál inkább lecsökken, minél inkább megszorítják ezt a népet gazdasági lehetőségeiben. A kozákok országának közelsége, különösen Moldovába, Besarabiába és Bucovinába főlösen nagy számú zsidót hozott.

Felhívás az elzsidósodott Jasihoz

— Mi a teendő? Vázsonyi, Magyarország volt igazságügyminisztere 1914-ben, amikor a galíciai zsidók kezdtek beözönlenni, beszédet tartott, megállapítva, hogy a zsidó benépesítés számára nagy veszedelem volna, ha ennek nem vetnének gátat és intervenciót, hogy ezeket az osztrák állampolgárokat küldjék vissza Ausztriába. Ez a zsidó miniszter igen előrelátó volt az ő zsidóival szemben. Szociális kérdéseket nem lehet elméleti uton, szentimentálisan megvitálni. A zsidó kérdés nem napjaink kérdése, ez a kérdés oly régi, mint maga a zsidó nép. Ha napjainkban különösen akut fordulatot vett a Németországban teremtett helyzet folytán, felhívom az egész országot és az elzsidósodott Jasi zsidóit, hogy ahelyett, hogy az arányosság eszméjét támadnák, értsék meg egyszer, hogy ez egy kikerülhetetlen szükségesség. Mert megengedhetetlen az, hogy Románia legyen az a reservoir, ahova mindenki eljöhethet, aki másutt nem érzi magát nyugalomban.

Amikor Vaida beszédében ide jutott, a nemzeti parasztpárt több jelenlévő híve közeledett és megzavarta az előadást. A rendet nagy erőfeszítésekkel sikerült helyreállítani.

Nemzetközi fórumok elé!

Vaida ezután folytatta előadását és hangsúlyozta, hogy a zsidó kérdés nemcsak az autochton elem, hanem a benépesült zsidó lakosság számára is veszedelmet jelenthet. Eppen ezért ahelyett, hogy szembeszállnának vele, igyekezzenek segíteni őt abban, hogy

ez a kérdés a nemzetközi fórumok, a Népszövetség elé kerüljön és végleges megoldást nyerjen. Jasiban, a romániai antiszemitizmus szülőhazájában, Vaida különösképpen szültségét érezte annak kihangsúlyozását, hogy nem antiszemita és előadásának zsidóellenes éle meglepetésszerűen enyhébb volt, mint az eddigiekben. Csak éppen azt a kérdést nem tisztázta Vaida, hol végződik a benszülött és hol kezdődik a nem benszülött zsidóság. Természetesen ezuttal is szültségét érezte Vaida annak, hogy önkényesen összeállított statisztikai adatait felvontatassa és ismét hivatkozott két bucaresti cionista újságíró: „Palesztina a zsidók országa” című könyvére, igazolni próbálva vele, hogy ha a zsidóknak jogukban áll Palesztinában numerus nullust kérni a nemzsidókkal szemben, úgy a románoknak joga van a numerus proportionalishoz. A zsidó kolonista — mondja Vaida — csak a saját testvéreit köteles segíteni. A cionista alapok célja a palesztinai zsidókat földhöz juttatni, amely nem idegeníthető el nemzsidókkal szemben. Teljes joggal teszik ezt a zsidók, hiszen egy államnak gondoskodnia kell fiai megvédéséről. Vaida tehát a palesztinai zsidó nacionaliz-

Ki az erős az országban?

Vaida ezután kifejtette a diplomák ügyét, majd felvonaltatta ismert statisztikáit az iparvállalatokról és gróf Bethlen Györggyel polemizál, aki kijelentette, hogy a vállalatok nem kötelesek a minisztérium által kért statisztikákat beszolgáltatni. Ki a nagy és erős ebben az országban? A nagy és erős Bethlen gróf, az Aderverul és Dimineața, amelyek ellenséges atmoszférát teremtenek a román őslakossággal szemben.

— Még egy kérdést akarok likvidálni. Az újságírók, a lelki titkok e nagy kutatói, állandóan azt kérdik: mi van a Vaida Sándor és Maniu közötti negyvenöt éves barátságával? Nos, ami engem illet, a személyes barátságom változatlanul marad Maniu Gyulával szemben. Van azonban két pont, amely elválaszt bennünket. Az egyik az én megemlékező természetem. Az a módszer, hogy dobbal nem lehet verébet fogni, megengedhetetlen. Ki kell hangsúlyoznunk álláspontunkat, ki kell kiáltanunk, hogy itt egy nagy társadalmi, gazdasági és nemzeti igazságtalanságról van szó az ősróman elemmel szemben. A másik részről viszont azt mondják nekem, hogy Sándor testvérenek számot kellene vetni azzal, hogy nem demokrata, meg figyelmeztetnek az albauljai pontokra — hát minek magyarázzam a dolgot? Azt hiszem megértik: ami a multat illeti, Maniuval szembeni érzelmeim változatlanok. Ami az aktuális politikát illeti, én megyek előre. Konzekvens vagyok. Várom, hogy ő vonja le a konzekvenciákat. Hogy mi a másik kérdés, amely Maniutól elválasztja, arról nem beszélt Vaida.

Hitler dicsérete

Vaida ezután az Aderverul és a Dimineața-t támadta. Ezek a lapok — mondotta — örültek neveztek Mussolinit, ma azonban megemelik a kalapjukat. Hitlernek sikerült az, ami Bismarcknak sem sikerült: egységesíteni a német német. Ennek ellenére olvasunk kell, hogy a Serindar uccai sajtó napnap után sértegeti. Szeretném látni, hogy jön egy generáció, amely meg fogja valósítani Romániában azt, amit Hitler megvalósított Németországban. Nem szeretném, ha bizonyos áramlatok elárasztanának és végigcsinálnák azt a kísérletet, amelyet Oroszország csinált meg az orosz nép bőrében. Szeretném, ha odajutnánk mi is, ahova Hitler.

must dicséri, hogy ebből is indokot és alátámasztást merítsen az ő numerus valachicus mozgalma számára. Sőt a távirati jelentések szerint azt is kijelentette Jasiban Vaida, hogy ebben a művében készséggel fogadják el az öntudatos zsidók támogatását is. Ez a kijelentés azonban nem látott napvilágot a Patriában, amelynek szerkesztője Vaida kijelentéseivel szemben a hitlerista metódusokat is megszegyenítő és a cuzistákat is felülmutató tenorban írnak a zsidók ellen. A Patria nyilván megcenzurázta Vaida beszédét. Vaida egyébként, amikor Palesztinára hivatkozik, csak éppen azt felejté el, hogy amíg Románia földje 90 százalékban az autochton román lakosság kezében van, amely abszolút többséget képez ebben az országban, addig Palesztina földjének alig 5 százaléka van zsidó kézen, a zsidóság az őslakosságnak még felé sem alkotja s ahhoz, hogy a zsidó tömegeknek a földmunkához való visszavezetése sikerüljön, szükség van a nemzeti alapok intézkedéseire. De még ebben a Palesztinában sincs törvény, amely beleszólna abba, hogy a magánember kinek adja el a földjét, vagy milyen nemzetiségű embereket alkalmaz.

aki Franciaország és a mi védőbástyánk volt a kommunista eszmékkel szemben. Ez azt jelenti, hogy én üldözöm a zsidókat? Numerus nullust kértém én? En numerus proportionalis kértém és felhívom a zsidókat, lásdák be ők is, hogy csak ezen az uton biztosíthatjuk nyugalmunkat a román elemmel szemben.

Vaida végül kijelentette, hogy nem keveri be propagandájába az uralkodót, de jogában áll azt kiáltani: éljen a numerus valachicus és éljen II. Károly király!

Az előadást bankett követte, amelyen Vaida újabb beszédet mondott és különböző remniszcenciákat mesélt el politikai múltjából. Hangsúlyozta, hogy ő mindig szeme elől tartotta a nemzeti szempontokat és ezért összeesküvőnek tekintették. Csakugyan az is volt.

Cuza és Zelea Codreanu

— Mindig elismertem — mondja — Corneliu Zelea Codreanu érdemeit. Igyekezett a nemzeti szellemet kifejtesíteni. Amikor eljött hozzám Zelea Codreanu, azt mondotta, hogy az elpuhult moldoivaiból nemzeti nevelés útján olyan emelet akar csinálni, aki legalább szembezállni tud, ha már nem harcolni. Cuzának, függetlenül attól, hogy támadni fog engem vagy sem, megvan az az érdeme, hogy bátor tudott lenni. Az ő hibája az volt, hogy csak a zsidókra szorított. Már pedig ebben az országban egy szolidaris maffia dolgozik a román elem ellen. Ami a magyarokat illeti, 1914-ben gróf Bethlen István Magyarország volt miniszterelnöke, aki tökéletesen beszélt románul és ismeri irodalmunkat, kijelentette, hogy magyarok és románok között a béke nem lehetséges. Egy olyan földrajzi és politikai területről van szó, amelyet vagy ők uralnak vagy mi, Vaida ezután cfofja, mintha Codreanunk pénz adott volna. Igaz viszont az, hogy közreműködött a zsidókra megalkotásában és első manifesztumának megszerkesztésében. Beszédét a következőkkel fejezte be:

— 1930-ban és 1933-ban a diákkérdés miatt buktam meg. Most segítsenek, hogy a politika ne kompromittálja a nemzeti eszmét.

Este a diákok ünnepélyt rendeztek Vaida tiszteletére.

VILÁG TÜKRÉ

Megint Hindenburg

Bécs, április hó

A közvéleményt és vele együtt a történetírókat és a publicistákat még egyre izgatja a Hindenburg problémája. Egyre foglalkoztatja a kérdés, mi volt voltaképpen a Feldmarschall. Pusztán a szerencse fia, kivételes kegyence? Vagy igazán van a legendának, udgy volt, anogy hirdeti, tényleg rendkívüli szellemet rejtett? Nemcsak a termetre volt nagy, nemcsak a hosszúságával magasodott ki a kortársai közül, hanem agyának, képességeinek kivételes erejével is?

Emil Ludwig pompás könyve, melyet az Uj Kelet nemrégiben bőven ismertett, még nem jelent nyugvópontot a találgatásban. Ez a rejtélyfejtés tovább folyik rendületlenül. A legújabb hozzászólás Rudolf Olden közel 400 oldalas könyve. Címe: Hindenburg, oder Der Geist der preussischen Arme. A párizsi Europäischer Mercur adta ki.

Ha Hindenburg történetesen 1914 augusztusában hal meg, még a nevét sem ismeri ma senki — szögezi le előjáróban Olden. De 1914 végén egy csomagot tettek Németországban postára ezzel a címmel: Az ország legnépszerűbb férfijának. És egy pillanatra sem tanakodott rajta senki, hogy mi a teendő, — a csomagot Hindenburgnak kézbesítették.

Miféle erők ragadták ki az ismeretlenség homályából és vitték fel a népszerűség legmagasabb csúcsára ezt az embert? Minek révén nőtt Németország döntő faktorává és nemzeti hővé?

Mert téves a hit, hogy csak a háttérben vonult meg, amikor cselekvésre került a sor, hogy pusztán intrikákat szőtt és beérte a külső dekorumokkal, amelyekből esőstül kijutott számára. Olden megállapítja, hogy a legfontosabb kérdéseket Németország problémáit Hindenburg döntötte el husz esztendőn át, 1914-től 1934-ig. A világháboruban minden békekísérletet megghiustott. Viszont ő volt az, aki fegyverszünetet kért. Részbe volt a császár szökésében. Szövetkezett a köztársaság első elnökével, Eberttel, a forradalom leverésére. Rábírt a habozó nemzetgyűlést a verseyillei béke elfogadására. Elnöksége idején aláírta a Locarno-egyezményt és a Young-tervet. Ő kezdeményezte, jobban mondva kényszerítette ki a köztársaság végzetes mezőgazdasági törvényeit. Ő adta át a birodalmat a nemzeti szocialistáknak.

Joggal kísért tehát egyre a kérdés: Ki volt ez a kivételes befolyású ember?

Delbrück professzor „tiszteltetreméltó senkinek” nevezte. (A német eredetiben: Eine ehrwürdige Null). Igaza lenne? Senkisémmi lett volna voltaképpen és csak a szerencse különös kegyéből rőppent fel a magasba? Jelentéktelen, de szerencsés és igazvéri becsléses férfi?

Olden nem osztja ezt a véleményt. Többre tartja, helyesebbnek itéli Hindenburg egy katona bajtársának megállapítását, Igy szól: Ravaszdi, minden hájjal meg van kenve, iparszerűleg üzi a nyíltszívűséget. Törtető. Gyáva. Meglapul, ha döntenie kell és mindig másra hárítja át a felelősséget. Sohasem, semmiféle helyzetben nem feledkezik meg magáról. Nem veti meg az apró hasznokat sem. Lóvásárlásnál vagy a költségei felszámításánál pompásan érti a módját.

A „becsléses”, a „tiszteltetreméltó” Hindenburg-epitheton ellen ezt a beszédes árusorozatot szegzi Olden: Elárulta legbensőbb munkatársát, Ludendorff generálisát. A tannenbergi csata, az együtt kivívott hadi-tett emlékművének leleplezésénél a két hadvezér nem veszt tudomást egymásról. Haragot tartanak. Es Ludendorff álnoknak szítja a marsallt „(Falsch, wie Galgenholz!)” és méltatlannak arra, hogy egyenruhát hordjon. — Elárulta a császárt, reá hártotta a szökése ódiumát, ahelyett hogy magára vállalta volna. Elárulta a német nemzetieket és a Stresemann békepolitikáját folytatta. Elárulta — ezzel az áruállással az orvul meggyilkoltnak felesége vádolta meg utolsó perceiben — Schleicher generálisát, sok éven át legbensőbb emberét. Elárulta a köztársaságot a náciának, koncentrációs táborba juttatta a választóit, akiket a becslésről szavalt frázisokkal főzött meg és elárulta a zsi-

Százé
a hirSzenzációs lele
a romantiku

Botosani, április 8. Izzalomban lesik a gheról, az elegáns tendőkön át tartotta ket. Coroiu kihallgat folyik, eddig husz legnagyobb zsákmán került a kezébe, am Targul-Stefanesti kö kedőt rabolt ki és t és ékszerrel vitt el. De több büntény terhelt. A bandita kihallgatá tudja, kinek köszönnek. Egy feltékeny kártyavetőnőnek. Az árulása így történt:

Volt szeretője, Cr szony tudomást szer dita más nőbe szere látogatja meg Ionesc nőt. Elment egy ká tanácsolva, felejtse szeret. Elkieseredését árulta a bandita rej tudni.

Adam ügyész előtt alkalmával érdekes hol járt üldözésének Elmondotta, hogy m csaniban, Tucuciban, sovig is eljutott. A t keltő kijelentéseket t is, hogy 1934. szepter Fischer Abraham ke nesen Sinaiba utazo a játékkaszinóban. A kereste és szerencsét nem volt szerencséje, ezer lejt vesztett el. elvette kedvét a tov tovább utazott Braso Sulitára barátnőjé. A vallomás nagy fel abban az irányban hogy tényleg Sinaia

A továbbiakban Cernautiban összeko kos nemzetközi társ jai a világ legkirheg segítségüköz folyamo sa az országot és va folytassa tevékenysé túlvitelét azonban sította. Coroiu meg helyének pontos cím nevét. Ezeket a rend tetta. Tegnap a fot leket készítették a

— Ne haragudjan mosolygok — mente de most nincs valan Mindenesetre sok m uraknak. És őszinte hirnevemet az újsá

Kihallgatták egyé nőjét is. Ionescu A en szép leány, aki hogy szoros kapoco A banditának nagy a állatorvosi hivat és számos esetben n apja értékes felvilág roinuk aranéve, összegeket, Ionescu musra hajló leány az üldözött bandita ajándékozta.

Az újságírók me hást, ahol a bandi szerény ház, bent a perzsaszőnyegek dí rendezett lakást, az a legmodernebb jaz szekrény mellett na lyempizsamákkal é lyemíngekkel. Coroi Hivatalos jelenté

SCHMOLL

Jancsi

Katica

Jancsi: Hová sietsz Katica?

Katica: Bevásárolni. Tudod, hogy az ünnepek előtt mennyi a dolgom... Most SCHMOLL PARKETT és BUTORPÁSZTAT kell vásárolnom, mivel a parkettnek s a butornak most még szebben kell ragyognia, mert sok vendéget várunk az ünnepekre.

Jancsi: Igen, Katica, a „Schmoll“ minőségét illetően egy véleményen vagyok veled. Ne felejtsd azonban el, ha egész év alatt használod e cikkeket, akkor sokkal könnyebb a nagyheti takarítás.

dókat, akiket állampolgári jogaik sérthetlenségéről biztosított kevéssel a hatalom átadása előtt. Élete stilszerűen végződött. A 86 esztendő aggyastán üdvözölő sürgönyt mentett Hitlerhez és Göringhez az 1934 július elseji tömeggyilkosságok alkalmából.

A zsidók ellen elkövetett árulása nagyon súlyosan esik a latba, ha megtudjuk, hogy Hindenburg egy zsidó nagybácsijának pozeni házában látott napvilágot 1847 október 2-án és hogy ez a zsidó volt a későbbi marsallnak, a német nemzet hőseinek keresztapja. Részletesen ezeket írja Olden Hindenburgnak és ennek a nagybácsinak kapcsolatáról: „Robert Beneckendorff von Hindenburg, a marsall apja, 16 éves korában mint avantageur került Pozenbe és barátságos fogadtatásra talált ittlakó nőtestvérénél. Ez a nőtestvér egy orvosnak, Cohen van Baren orvosi tanácsosnak volt a felesége. Cohen, közönséges írásmóddal Kohn, zsidó név és papot jelent. Ez a doktor Kohn Anglián át Hollandiából került Pozenbe és a születési helye után van Barennek vagyis Barenből valónak nevezte magát. (Mellesleg: Akár csak a Heinrich Heine anyai águ ősei, akik van Geldern-nek nevezték magukat. A „van“ szócska jelentése ugyanis nem azonos a német „von“ jelentésével. Hogy David Kauffmann a nemesi eredetével minden alap nélkül kérkedő Heinevel szemben leszögezi, a „van“ geográfiai és nem nemesi praedikatum). Doktor Kohn volt aztán a későbbi marsall keresztapja. Hindenburg életrajzról el szolták hallgatni ezt a nevet, vagy legalább is az első részét. „C. van Baren“ név alatt írta róla. Azon igyekszik, hogy az ünnepek hőre ne essék árnyék a kapcsolat miatt, amelyben egy zsidóval állott.

A Hindenburg árulásait súlyosítja, hogy a marsall nemcsak a lécsiszárkodásainál, hanem a politikai üzleteinél sem feledkezett meg az érdekeiről. Az árulásainak mindig bőséges áruk voltak, kivétel nélkül jelentős előnyök háramlottak reá belőlük.

Amikor Ludendorffot, ezt a katonai zsenit háttérbe szorította, a maga számára biztosította emberfeletti munkájának bábárait. A tömeg előtt és a hivatalos megállapításokban ő volt a hadvezér, — ő, aki a végén még a hadtestek elhelyezéséről sem tudott és vezérkari tiszti korában többre tartotta a kisdobot, mint az ásót, mellyel a modern technika a katonaságot felszerelte. Aki végigaludta, végigette és végeséigig reprezentálta a világháborút. Elfoglalta a nép kegyében a császár helyét, amikor ez az ideges, söt idegyenge uralkodó főképpen a marsall kétszínűsége következtében Hollandiába futott. Szívesen faképnél hagyta a német nemzetiek programját, mert ezzel a köztársaság legmagasabb méltóságát biztosíthatta a maga számára. Hatalmas pénzbeli ajándékokat fogadott el a nagybirtokosoktól és a náciaktól és Schleichert azért ejtette el, mert kancellár korában nem tudta vagy nem akarta megakadályozni a maga és birtokosainak „Osthilfe“-szennyesének a nyilvánosság előtti alapos kitérgetését.

Olden a porosz katonai szellem, a porosz soldateszka inkarnációját látja Hindenburgban. Évszázados botózással, deresrehozással, akasztással kitermelt szellem ez, mely a

Junkertumban, a nemesi birtokososztályban látja a tulajdonképpeni német nemzetet. A többi lakosság csak arra jó, hogy a junkertisztek parancsnoksága alatt a puskát és a hátizsákot cipelje és a vérért adja, ha háborura kerül a sor. Ami az államban történik — Poroszország, tartja a közkeletű mondás, nem is állam, hanem egyetlen óriási méretű kaszárnya — a birtokos nemesség érdekeit kell hogy szolgálja.

Hindenburg, ezt meg kell adni, állapítja meg Olden, hűségesen követte ezt az esz-

mét, hűségesen szolgálta a junkerség érdekeit. Minden egyéb, ami az államban történt, erősen mellékes volt az ő szemzögéből nézve. És ennek az „egyébnek“ eldöntési módjáról készségesen bocsátkozott alkuba és aszerint döntött, hogy miféle előnyök tudott ebből a döntésből a maga számára ki-csikarni.

Aki — ez az Olden végső konkluziója — ismeri a porosz katonai szellemet, tisztában van a Hindenburg gondolatvilágával, tisztában a marsall lelkevel is. (g. s.)

Ruzicskay György a mai ember és a mai művész problémáiról

A XX-ik század festőművésze a mai élet igazi lényegének a gép és ember küzdelmét látja

Cluj, április 8. (Az Uj Kelet tud.) Halk szavu, egyszerű ember Ruzicskay György, aki ma méltán az első számú érdekessége Cluj társadalmi életének. Képkiallítása, mely már egy hete van nyitva a Duca uca 3. szám alatt, odavonzott művésztől, művészbárátoktól kezdve a hozzá nem értők csodálkozó tömegéig mindenkit, akinek még valami köze van a művészi munkához. Ruzicskayban meglátta a közönség, amit cluji viszonylatokban nem nagyon láthat: az új művészt.

Művésze azért hat szuggesztív erővel, mert minden ember önmagát találhatja meg a képeiben, annyi formában, amennyiben éppen akarja. Láthatjuk magunkat az uccán, a vonaton, a szerelmünkkel, a gép mellett és titkos vágyakozásainkban. A ma emberét és a ma problémáit, ahogyan kilépünk az egyik korszakból, amit egy-két évtizeddel ezelőtt magunk mögött hagytunk és beérkezünk a gépkorszakba, melyben most élünk. Az életnek ez a rohanó tempója, a transzmissziós kereknek örö-

kön nyirkorgása, az autó által elgázolt emberek sikoltása és maga 20-ik század nyitja ránk nagy, éhes száját a Ruzicskay képekről.

„Ruzicskayzmus“ — így nevezte Magyarországon egyik legnagyobb kritikusa azt, amit Ruzicskay csinál. Beszélgetésünk közben fejtette ki előtűnik felfogását az életéről és a művészet céljáról.

— A művész célja — halljuk — hogy az örök művészet állandó és meg nem változtatható szabályaival a maga korát ábrázolja. A kritikai erő, a fantázia, a harmoniára való törekvés és az alkotóerő, melyek minden időben a művészi munka alapvető törvényei, olyan megnyilatkozást kell, hogy kiváltsanak a művészből, hogy az alkotása a kort tükrözze vissza. Az életet a maga változásaival és találkozásával, akkor vergődéseit és vajudásait. Csak így kapcsolódik be a művész a nagy emberi közösségnek a jobb és harmonikusabb idők elérésére folyó harcába és csak így nevezhető alkotása korszerűnek, konstruktívna.

— A mai ember a gép előretörése jellemzi. A gép és az ember küzdelmét látjuk mindenben maga előtt. A gépkultusz az az előretörése tömegeket gázol le, társadalmi problémákat, tömegtragédiákat ráz fel és a tömegtragédiák milliónyi ember egyéni harcából tevődik össze. Adam és Évát a ma emere már a kőkalapáccsal együtt látja, amellyel a szükségeit előállította.

Életünk nagy változásait transzmisszió-kerek forgása szabályozza, benn vagyunk az ucca forgalmában: ez a mi mai életünk.

A körülöttünk, a falakról letekintő képek bő fantáziával tükrözik vissza ezt az elméletet. A mindennapi életünkben feszülő diszharmonia lázonganak ezekben a képekben, színeiben, tisztulásra törő tenden-

A német gazdasági bizottság bucuresti elnöke — zsidó

Schacht nem hajlandó lemondani fontos missziójával megbízott munkatársáról

Bucuresti, április 8. Érdekes és politikai pikantériával szolgáló hír érkezik a román-német kereskedelmi tárgyalásokról. A román-német kereskedelmi szerződés megkötése után ugyanis német küldöttség érkezett a fővárosba az egyezmény részletes végrehajtásának megbeszélése végett.

Ennek a delegációnak, amely többek között a kliring-egyezmény megkötéséről is tárgyal, elnöke Vohlta, aki nem árja szár-

maszú, zsidó vallású. Vohlta egyike a német birodalom legképzettebb szakembereinek és régi munkatársa Schacht jelenlegi birodalmi gazdasági miniszternek. Schachtot már ismételt felszólították nevezni szocialista körök, hogy építse le a zsidó munkatársát, de a miniszter ezt mindannyiszor visszautasította és Vohltaot most a fontos bucuresti misszióval bízta meg.

Abesszinia panasza Olaszország ellen

A kérést nem fogják honorálni az április 15-iki rendkívüli ülészakon

Genf, április 8. Az abessziniai kormány újabb beadványt intézett a Népszövetség főtitkárához, amelyben bejelentette, hogy Olaszország négyezer egyiptomi munkást fogadott fel s ezekkel rendbe igyekszik hozatni az Eritrea-Abesszinia határvidéki utvonulatokat. Az abessziniai kormány ezt a tényt hadi előkészületnek kénytelen tekinteni s ezért azt kéri, hogy a tanács rendkívüli ülészakán, április 15-én foglalkozzanak a békét fenyegető helyzettel.

Avenol népszövetségi főtitkár az abessziniai kormányhoz adott válaszában közölte, hogy a kérésnek nem tehet eleget s ezt a programot nem veheti fel a rendkívüli tanácsülés napirendjére, mert azon csak az a napirend szerepelhet, amelyért összehívták. Mindamellett a tanács tagoknak jogukban áll a probléma felvetését és megvitatását javasolni, de csak saját s nem főtitkári iniciatívából. A nemzetközi poli-

tikában szerepet játszó genfi körökben nem hiszik, hogy a viszály tárgyalására sor kerüljön a mostani rendkívüli tanács ülészakon. A tanács tagok többségének az az álláspontja, hogy a konfliktus ügyében előbb meg kell még kísérelni a békéltető és döntőbírósi eljárást, mielőtt az a tanács színe elé kerülne.

כשר של פסח
Cukor, ecetszesz
és mindennemű fűszerű a legolcsóbb napiárban kapható

BERNAT
fűszerüzletben
Cluj, Piata Mihai Viteazul 32.
Telefon: 397.

Én és a kisöcsém

A gyermekkoosítól az utolsó ruháig mindent a

HERCULES
től kapunk. Gyermekruha, kötöttáru, divat-kesztyű-újdonosságok megérkeztek!

„HERCULES“
babáruház
Calea Regele Ferdinand **12**

SPORT

Népes és nívós küzdelmekben zajlottak le az országos asztalitenisz bajnokságok

A csapatversenyben a Haggibbor, férfiegyesben Goldberger Haggibbor, férfipárosban Diamantstein H—Pop KAC, nőiegyesben Bildhauerné Hakoah, ifjúságban Paneth Haggibbor, vegyepárosban Marez Lugo—Vladone KAC lettek elsők

Cluj, április 8. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton és vasárnap, az ország valamennyi számottevő pingpongozójának jelenlétében, zajlottak le a Haggibbor és KKASE rendezésében az országos asztaliteniszbajnokságok. A versenyen Bucurestiből a Makabi és Aurora versenyzői mintegy huszan, az aradi Hakoah, az oradeai Makabi, a lupeni Minierul, a KAC, valamint a Haggibbor teljes gárdája vettek részt. Az ország legjobb asztaliteniszeseinek versenye rendkívül érdekese és mindvégig nívós küzdelmeket hozott. A verseny, amelynek méltatására még visszateérünk, a következő eredményekkel zárult:

A csapatversenyben

mint azt már vasárnapi számunkban jelentettük: Haggibbor, KAC, Aurora Bucuresti, Makabi Bucuresti, Makabi Oradea, Hakoah Arad és Minierul Lupeni, tehát hét csapat indult. A versenyben első lett a Haggibbor csapata (Diamantstein, Paneth, Goldberger, Erős) 6 győzelemmel, a második a KAC (Victor Vladone, Pitu Pop, Bálint, Donogán) 5 győzelemmel, harmadik az Aurora (Schapira, Marcus, Rappaport) 3 győzelemmel, negyedik Hakoah Arad (Glanz, Ponta, Albert) 1 győzelemmel. A Haggibbor a négyes döntőben a KAC-ot 5:4-re, az Aurort 5:1-re, a Hakoah 5:0-ra verte.

I. oszt. férfiegyesben

harmincegy versenyző indult. A vasárnap egész nap tartó versenyből a döntőbe a következők kerültek: Goldberger, Paneth Haggibbor, Glanz, Ponta Hakoah, Pop, Vladone, Bálint, Szentkovits KAC, Schapira Aurora és Moskovits Makabi Bucuresti. Hétfőn délelőtt fejezték be a férfiegyes döntő küzdelmét, amelynek első helyére 8-8 győzelemmel Goldberger és Vladone holtversenybe kerültek. Döntőre álltak ki és azt 21:19, 16:12, 21:18 arányban Goldner nyerte és ezzel a férfiegyes országos bajnokságát is. A sorrend tehát:

1. Goldberger Haggibbor—LGB 9 győzelemmel.
2. Vladone Victor KAC 8 győzelemmel.
3. Pop KAC és Paneth Haggibbor (holtversenyben) 6-6 győzelemmel.
4. Glanz Hakoah Arad 5 győzelemmel.
5. és 6. Ponta Hakoah és Bálint KAC 4-4 győzelemmel.
7. Szentkovits KAC 2 győzelemmel.
8. Moskovits Makabi Bucuresti 1 győzelemmel.
9. Schapira Aurora Bucuresti 0 győzelemmel.

II. oszt. férfiegyesben

indultak 22-en. 1. Inghel Makabi Bucuresti, 2. Moskovits Makabi Bucuresti, 3. Jakabovits Makabi Targu-Mures.

III. oszt. férfiegyesben

tizenhat induló vett részt. Első lett Marian Moskovits Makabi Bucuresti, 2. Mandi Moskovits Makabi Bucuresti, 3. Reiner Haggibbor.

I. oszt. férfipárosban

tíz pár indult. A nagy konkurenciából első lett a Diamantstein Haggibbor—Pitu Pop KAC pár. 2. Schapira Aurora—Vladone KAC, 3. Inghel—Moskovits Makabi Bucuresti.

II. oszt. férfipárosban

nyolc párból első lett a Marcus—Rappaport pár Makabi Bucuresti, 2. Klein Haggibbor—Szentkovits KAC, 3. Galambos—Lazar Minierul Lupeni.

Női egyesben

hét induló közül első lett Bildhauerné Hakoah Arad, 2. Angelica Adelstein Aurora Bucuresti, 3. Marez Irén Germania Lugo.

Ifjúsági versenyben

ötön indultak. Első lett Paneth Farkas Haggibbor, 2. Glanz Hakoah Arad, 3. Erős Csibi Haggibbor.

Vegyepáros I. oszt.

Hat pár közül első lett a Marez Germania—Vladone KAC pár, 2. Adelstein—Schapira Aurora Bucuresti, 3. Bildhauerné—Albert Hakoah Arad.

Jó az Universitatea — feltámadt a Phönix

A Román Kupa mérkőzések vasárnapi eredményei

Ripensia—Universitatea 2:1 (0:1). Timisoara, április 8. Az egyetemi csapat a jobb, amely a féldélben Giurgiu dr góljából vezetésehez jut, a másodikban azonban Dobay egyenlített és Bindea Iesgyanus helyzetből a győztes gólt lövi. Gyenge bíró Oravetz Arad.

NAC—Kinizsi 4:1 (2:0). Oradea, április 8. A NAC könnyen győzött Spielmann (2), Kovács és Bodola góljaival. A Kinizsi gólját Glasz lőtte. Bíró dr Tunea.

Unirea Tricolor—Ilsa 2:2 (0:2, 2:0, 0:0). Bucuresti, április 8. A mérkőzés kétszeri meghosszabbítás után is eldöntetlenül maradt, így azt Timisoaran megismétlik. Carjan és Niculescu, illetve Löce és Wetzler a góllövők.

CFR—HTV 4:1 (1:1). Sibiu, április 8. A CFR a második féldélben biztosan győz. Jó bíró dr Ciurel, Cluj.

Juventus—Romania 2:0 (0:0). Bucuresti, április 8. Szombaton játszották le a mérkőzést, amelyet a Juventus egységesebb játéka révén nyert meg. A mérkőzés második féldéljének elején Farkas Romania játékos karját törte. A gólokat Bára lőtte. Bíró Tica Ilescu.

Phönix—TAC 1:0 (0:0). Baiamare, április 8. A magához tért Phönix nagy küzdelemben Szerémi góljával megérdemelten nyerte a mérkőzést. Bíró Theil Sighisoara.

Venus—Prahova 6:2 (2:0). Ploesti, április 8. A Venusnak nem volt ellenfél a Prahova. A Venus góljait Sepi (3), Petea (2) és Volodea lőtték.

ASCAM—Tricolor Baiamare 4:1 (2:2). Bucuresti, április 8. A mérkőzést nagy meglepetésre a bucaresti dohánygyári csapat nyerte 4:1 (2:2) arányban.

Jól szerepeltek a zsidó csapatok a kerületi bajnoksági mérkőzéseken

Cluj. Unirea—Reuniunea 1:1 (1:0), KMSC—UEC 3:0 (0:0). Győzött a nagyobb rutin. Vulturii Rom.—Avram Iancu 4:2 (2:1). Targu-Mures. MTE—Dacia Dicio 1:0 (0:0).

Timisoara. Rapid—Electrica 2:1 (1:1), Freidorf—Fratelia 1:0 (0:0), Banatul—Herta 5:1 (1:0).

Brasov. Ivria—Locomotiva 2:0 (1:0). Az Ivriában játszott Reményi, a Haggibbor volt játékos is, aki mindkét gólnak előkészítője volt. Izvorul—Victoria 1:0 (0:0), Astra—BMTE 2:2 (2:0), Gloria—Olimpia 3:0 (2:0).

Oradea. Makabi—NSC 2:0 (1:0).

Satumare. Barkochba—Victoria 1:0 (0:0). A Barkochba a bajnokság élére került.

Arad. Hakoah—Soimii 2:1 (0:1). Egyetértés—Sparta 6:0 (1:0), Juventus—Tricolor 3:0 (1:0), Unirea—Transilvania 2:1 (0:1).

Bod. Botfalusi cukorgyár—Cercetasi 4:1 (0:1).

Nemzeti Bajnokság B)

Oradea. CFR—KAC 2:2 (1:2).

Timisoara. TMTE—Vulturii 4:1 (2:0).

Resita. Jiul—UDR 3:1 (1:1).

Sibuban a Soimii—Unirea mérkőzés a szufolt program miatt elmaradt (?).

Bucuresti. Sportul Studentesc—Tricolor Ploesti 4:1 (2:0).

Barátságos mérkőzések

A Romania Brasovban is kikapott. Brasovból jelentik, hogy a Romania csapata az IAR-tól barátságos mérkőzésen 2:0 (2:0) arányban vereséget szenvedett.

Dicioianmartin. Mures—Sticla 3:2 (1:1). Bajnoki helyett a bíró megnem jelenése miatt a csapatok barátságos mérkőzést játszottak.

Külföldi eredmények

Budapest. Ujpest—Somogy 4:1 (1:0), Ferencváros—Kispest 4:0 (2:0), Hungária—Szeged 4:1 (1:1), Boeska—Phöbus 2:0 (1:0), Soroksár—III. ker. 1:1 (1:0), Budai—Attila 3:1 (0:0). A bajnokság állása: 1. Ujpest 30 ponttal, 2. Ferencváros 26, 3. Hungária 25, 4. Szeged 20, 5. Budai 18, 6. Kispest 18, 7. Soroksár 17, 8. Boeska 16, 9. Phöbus 15, 10. III. ker. 13, 11. Attila 13, 12. Somogy 5 ponttal.

Glasgow. Skócia—Anglia válogatott labdarúgómérkőzés 2:0 (1:0). 125.000 néző.

AMIKOR A TERMÉSZET UJ ÉLETERET KEZD, MIERT NE KEZDENE ON IS SZERENCSES ÉLETERET?

AZ ÖN ÉRDEKE, HOGY AZ ÁPRILIS 15-IKI HUZÁSRA IDEJÉBEN MEGVEGYE, VAGY MEGJUTS SORSJEGYÉT.

SZEGÉNY, vagy gazdag, ifju, vagy öreg, mindenki megkezdheti az utat a szerencse felé, ha egy csöpp esze van. Április 15-én a Fundatia Carol dísztermében tartják meg az Alami Sorsjáték II. osztályának a huzását. Ujra szétosztanak milliókat a játékosok között. Egy hónappal később újabb huzás, mig további két hónap mulva a nagy huzás 203.746.000 leivel! A MILLIÓK EZEN LÁNCSOLATÁBAN HONNAN TUDHATJA, HOGY LEGALÁBB EGY NEM JUT ÖNNEK IS? Ne gondolkozzon, amikor olyan csekély összegről van szó, mint amenyibbe egy sorsjegy kerül. Vásárolja meg azonnal a szerencse kulcsát, az Alami Sorsjáték sorsjegyét és a tavasz jöttével siessen Ön is a szerencse elébe. Gondoljon arra, hogy így tettek azok is, akik ma milliósok.

ÁLLAMI SORSJÁTEK

Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina

Arad	Banca Goldschmidt Casa de Păstrare Generală din Arad S. A.	Cluj	Economia Institutul Comercial de Credit
Brasov	„Fortuna” Alex. Enkelhardt	Oradea	Banca Dacia Union
Cernăuți	Banca Comercială Națională Banca Oehlgisser & Horowitz Alfred Noe	Tg. Mures	Ernest Révész
Oradea	Banca Iliescu	Timisoara	Banca Centrală Banca de Scout Banca Timisoarei

KÜZGAZDASÁG

Törvénytervezet készül a nemzetgazdasági minisztérium felállításáról

Egyesíti a kormány a gazdasági minisztériumokat

Bucuresti, április 8. A kormány már az elmúlt évben tervbe vette, hogy gazdasági tárcaik működésének összehangozására és ezek irányítása érdekében nemzetgazdasági minisztériumot alakít meg.

A kormány ezen elhatározása azonban akkor különböz akadályok folytán, nem kerülhetett a megvalósítás stádiumába.

Manolescu Strunga, kereskedelmi és iparügyi miniszter a legutóbbi minisztertanács alkalmával ismét felvetette a nemzetgazdasági minisztérium megalakításának tervét, amit a kormány tagjai is helyesltek. Ertesüléseink szerint a nemzetgazdasági minisztérium irányító szerepet kap a gazdasági életben, ugyanakkor összehangba hozza és központosítja a gazdasági minisztériumok gazdasági jellegű intézményeit.

Husz százalékban maximálják a szabadforgalomba kerülő deviza felárát

Bucuresti, április 8. A Banca Nationala által az új külkereskedelmi rendszer alkalmazása ügyében kiadott eddigi rendelkezések nem szabályozzák a devizaprémiumok kérdését. A Banca Nationala és az autorizált nagybankok delegátusai április negyedikén értekezletet tartottak, amelyen részt vett **Manolescu Strunga** kereskedelmi miniszter is. Az autorizált nagybankok azt kérték, hogy a Banca Nationala állapítsa meg a devizaprémiumok kiszámításának módját. A Banca Nationala a felárak 20 százalékos maximumát akarja, mert a devizafelárk magasabb alakulása valutapolitika szempontból káros volna.

— A csehszlovák minisztertanács a negyvenórás munkahét bevezetéséről tárgyal Prágából jelentik: A csehszlovák minisztertanács legközelebbi ülésén foglalkozni fognak a negyvenórás munkahét bevezetésének kérdésével és a szarvasmarhabehozatali monopólium tervével.

Sighet, április 8. Pénteken chaszid-lak... A visói rabbi fia... Anya házasságra... ger rabbi-dinasztia... telbaum rabbi-dina... szertartásnál jelen... sighet rabbi, az e... kar és háromzer... Amikor ezek a s... sighet nagy ch... ránt sincs még vég... almas nap"ról t... esőtörtökön fog le...

A sighet nagy ch... galom szempontjáb... lentőséggel bir. Me... tus is volt két nagy... wények előzményei... léig nyulnak vissza... a Teitelbaum és H... indult a versengés... jáért.

Ezernyi kisebb-n... ja ennek a százeszt... a történelmét. Mar... okuppálta a chass... után jöttek a Teit... hálás talajnak tal... Teitelbaumok azon... kedni, mert a Háge... szemmel. Akkor k... dás...

A Hager-Teitelba... gyében zajlottak le... maramuresi zsidósá... Re...

Amióta Reb Szi... vijniti dinasztia é... engedett. A vijniti... hive a békének. A... tott meg számára... művét tető alá ho... den keresztül a F... ügyminiszteri rend... tiltva az ország t... A maramuresi H... retlenül ragaszkod... háborút követő n... wtán első dolguk v... A megüresedő m... ba egymásután a... tették be. Viseu, H... rabbi-székeibe a... rültek, Sighetre b... a borsai rebe, mi... Oradean rendezte... és most már hábo... befolyását maman... ges erőviszonyok... el mindenki az öt... már nem volt se... hogy házasság rév... bot nyujtson egy... Az ös... sighet...

Az első ünnepe... ment végbe. Az ö... zett Sighetre, az... meg várta. Az ál... folásig megtöltöt... chéder-gyerekek... gasra emelték a... díszelgett a felh... Sighet lakossága... falaid között!... a zsidó „klezmer... nál életveszélye... mindenki kézcsók... rulni a rebbe elé...

Az első ünnepe... ment végbe. Az ö... zett Sighetre, az... meg várta. Az ál... folásig megtöltöt... chéder-gyerekek... gasra emelték a... díszelgett a felh... Sighet lakossága... falaid között!... a zsidó „klezmer... nál életveszélye... mindenki kézcsók... rulni a rebbe elé...

Az első ünnepe... ment végbe. Az ö... zett Sighetre, az... meg várta. Az ál... folásig megtöltöt... chéder-gyerekek... gasra emelték a... díszelgett a felh... Sighet lakossága... falaid között!... a zsidó „klezmer... nál életveszélye... mindenki kézcsók... rulni a rebbe elé...

Husvét
fűszer és ita
Czi
Cluj,
Husvét

A maramuresi chaszidok lakodalmos békekötése

Sighet, április 8. (Az Uj Kelet tud.) Pénteken chaszid-lakodalmos volt Sigheten. A visói rabbi fia és a nagybocskói rabbiánya házasságra léptek. A vőlegény a Hágger rabbi-dinasztia, a menyasszony a Teitelbaum rabbi-dinasztia tagja. Az esküvői szertartásnál jelen volt a vizsnici rebe, a sighet rabbi, az egész maramuresi rabbi kar és háromezer hívő.

Amikor ezek a sorok napvilágot látnak, a sighet nagy chaszid-lakodalmos koránt sincs még vége. A tradíció „hét lakodalmos nap”-ról tud és a hét nap csak esztörtökön fog lejárni.

A lakodalmos történelmi perspektívái

A sighet nagy lakodalmos a chaszid mozgalom szempontjából különös politikai jelentőséggel bír. Mert ez az esküvő békekötés is volt két nagy ellenfél között. Az események előzményei a múlt század első feléig nyúlnak vissza, abba az időbe, amikor a Teitelbaum és Hágger család között megindult a versengés Maramures hegemoniájáért.

Ezernyi kisebb-nagyobb esemény tartkítja ennek a százesztendő háboruszkodásnak a történelmét. Maramurest a Hágger-család okupálta a chaszidizmus számára. Ezután jöttek a Teitelbaumok, akik szintén hálás talajnak találtak Maramurest. A Teitelbaumok azonban nem bírtak terjeszkedni, mert a Hágger nem nézték őket jó szemmel. Akkor kezdődött a háboruskodás...

A Hágger-Teitelbaum-féle rivalizálás jegeében zajlottak le egy évszázad során a maramuresi zsidóság eseményei.

Reb Szrulcse Hágger békepolitikája

Amióta Reb Szrulcse Hágger került a vijniti dinasztia élére, a feszültség sokat engedett. A vijniti dinasztia feje föltétlen híve a békekötésnek. A háboru előtt nem adattott meg számára a lehetőség, hogy béke-művét tető alá hozza, mert három évtizeden keresztül a Hágger-család tagjai belügyminiszteri rendelet alapján ki voltak tiltva az ország területéről.

A maramuresi hívők azonban így is töretlenül ragaszkodtak a vijniti házhoz, és a háboru követő nagy politikai változások után első dolguk volt jóvátenni a multat.

A megüresedő maramuresi rabbi-állásokba egymásután a Hágger-család tagjait ültették be. Viseu, Havasmező, Borsa, Irholcz rabbi-székeibe a Hágger-család tagjai kerültek, Sighetre beköltözött Reb Pinchesz, a borsai rebe, míg bátyja, a vijniti rebe Oradean rendezte be állandó rezidenciáját és most már háborútanul gyakorolhatja befolyását maramuresi híveire. A tényleges erőviszonyoknak megfelelően foglalta el mindenki az őt megillető helyet, s most már nem volt semmi akadály annak, hogy házasság révén a két család békejobbot nyujtsan egymásnak.

Az ősz vijniti rebe első útja a sighet udvarba vezet

Az első ünnepélyes találkozó szerdán ment végbe. Az ősz vijniti rebe megérkezett Sighetre, az állomásnál hatalmas tömeg várta. Az állomás előtti térséget zsufoolási megtöltötték a hívők, a kivonult chéder-gyerekek kórusba énekeltek és magasra emelték a táblákat, melyeken ott diszelgett a felírás: „Vigadj és danolj Sighet lakosságá, mert Izrael szentje pihen falaid között!” A térség egyik sarkában a zsidó „klezmer”-ek játszottak, a kijárónál életveszélyes volt a tolongás, mert mindenki kézcsókra és „sulemre” akart járulni a rebebe elé.

Egy félóra mulva megindult a menet és tizenöt év után először: az ősz rebebe útja a sighet rabbi udvarba vezetett. A vijniti rebebe tudja, mi jár Sighet rabbiájának és ezért tisztelgett a fiatal sighet rabbinál, aki kora után unokája lehetne. A találkozás meghatározó és szívélyes volt. Mindketten tisztában voltak a találkozás jelentőségével.

A pénteki esküvő

A lakodalmos idegenforgalom szempontjából is egészen kivételes eseményszámba ment. Csütörtökön egész éjjel és pénteken délelőtt tulzsfuoltan érkeztek Sighetre a vonatok. Megnyitották a csehszlovák határt, hogy a „uloldali chaszidok is részt vehessenek az esküvőn. Folyon érkeztek vidéki szekerek, amelyek öntötték a városba a népet. A lakodalmos rányomta bélyegét egész Sighetre.

Péntek délután a nagytemplom udvarán gyülekeztek az esküvői szertartásra. Felvonult a vőlegény nagyapja, a vijniti rebe, fia kíséretében. Felvonultak a maramuresi rabbik. A rendőrfőnök személyesen dirigált, kétségbeesett erőfeszítéseket tett, hogy a rendet fenntartsa. Az udvar, az uttest, a környező épületek kerítései és háztetői roskadoztak a nagy tömegtől.

A chaszidok szívében ott féskelt a remegés és a gyau: vajjon mi fog történni az esküvői szertartással? A szertartás

ugyanis a helybeli rabbi tisztsége, a Hágger-családnak pedig tradíciója, hogy a nagyapa esketi meg unokáit. Mi fog most történni, ha a sighet rabbi ragaszkodik fog tisztségéhez...?

Megérkezik a sighet rabbi és kísérete, hozzák már a menyasszonyt. A beépített chipe-oszlopok ingadoznak, a sámesz bejelenti, hogy „tanítónk és mesterünk, hitközségünk papja meg fogja rendezni az esküvői szertartást”. Egy pillanatra eláll a lélegzet, a tömeg figyel, a fiatal rabbi sug valamit a sámesz fülébe, mire a sámesz bejelenti, hogy a sighet rabbi átruházta tisztségét a vijniti rebebe. Hál' Istennek, általános megkönnyebbülés.

De nemcsak az esküvői szertartás alkalmával, hanem az egész ünnepségen igazi békeszándékok nyilatkoztak meg. Péntek este a sighet rabbi átadta a nagytemplomot a vijniti rebe és hívei számára, ami a legnagyobb kegy és kitüntetés egy vendégségben lévő rebe számára a helybeli rabbi részéről. A sighet rabbi tovább ment: péntek este elment a csizmadia szinbe, ahol a lakodalmos nép összegyűlt és a vijniti rebe rendezte meg péntek esti asztalát. Ezt a figyelmességet a vijniti rebe azzal honorálta, hogy a sighet rabbit tisztelte meg az első lakodalmos vacsora asztali imájával, amit ilyen alkalmakkor az első számú vendég és előkelőség szokott megkapni.

Szombat délelőtt már együtt imádkozott a Hágger- és Teitelbaum család. Mindegyik fél igyekezett szívélyességekbe és kedveskedésekbe a másikon tulteni. Százesztendő háboruskodás után tökéletes béke állott helyre a két dinasztia között. A chaszid diplomácia ügyesen dolgozott. Büszke lehet művére. (sch. d.)

**A DOLGOZÓ
EMBER MUNKA-
KÉPESSÉGÉT
MEGNÖVELI A
DIANA
SŐSBORSZESZ
MINT BEDÖRZŐ-
LŐSZER.**

tekben egy agítáló századot hoztak Danzigba, amely földalatti propagandával dolgozott, hogy meghamisítsa a danzigi lakosság lágy- leges akarátát. Ennek dacára a lakosság egészséges (!) rétege nem hagyta magát el- amítani magát a hazugságoktól.

Danzig, április 8. (Rador.) Rauschnig, volt szenátuselnök, aki a náci-párt egyik vezető tagja volt, külföldre menekült. Az ellen- zéki lapokban megjelent levele szerint kilé- pett a pártból, melynek vezetőségét súlyo- san támadta.

Berlin, április 8. Goebels Danzigban be- szédet mondott, amelynek során hangoztatta, hogy az általános védőkötelezettség Német- országban nem a háboru, hanem a béke meg- védelmezését szolgálja. Németország kész megbékélni Franciaországgal, de annyit el- vár, hogy ne fegyverkezze.

Egyidejűleg Berlinből cáfolják azt a lon- doni hírt, hogy Göbbels ellen Danzigban me- rényletet követtek volna el. A birodalmi propagandautygi miniszter már visszaérke- zett Berlinbe.

— Tiron Silvia és Arturo Tamburini a Tos- caban. A clujj Román Opera szerda esti Tos- ca előadásán az itt szerepelt olasz stagione társulat kiváló tenoristája, Arturo Tamburini fogja Cavaradoszi szerepét énekelni. A címszerepet Tiron Silvia asszony énekl, aki hosszas távollét után visszaszerezte a clujj Operaházhoz. A város zeneszerető közönsége bizonyára megelégedéssel veszi ezt a hírt, mert Tiron Silvia művészezte különleges ér- tétet képvisel és visszatérése az Opera együt- tesének lényeges megerősítését jelenti.

— Németország aláveti magát a döntőbí- róság ítéletének Jacob Berthold elrablása ügyében. Berlinből jelentik: Illetékes körök tudni vélik, hogy Berthold Jacob újságíró Stuttgartba akart menni, hogy találkozzék bizonyos személyekkel, akik le vannak tar- tóztatva és akiknek neveit nem közölték a nyilvánossággal. Jacobot a német néptörvény- szék elé állítják, de az ítéletet nem hirdetik ki addig, míg a miatta Németország és Svájc között keletkezett diplomáciai incidens elintézését nem nyer. Németország nem is gondol arra, hogy a birodalom és Svájc kö- zött fennálló szerződés döntőbíróági előír- sái alól kivonja magát.

— Uj adó az albérlőkre. Bucurestiből je- lentik: A pénzügyminiszter rendelete sze- rint valamennyi hoteltulajdonos és azok, akik albérlébe adnak ki szobákat vagy lak- osztályokat, kötelesek a pénzügyigazgatóság- gal közölni bérlőik nevét, foglalkozását és a fizetett bért. Az erre vonatkozó vallomások május 15-ig nyujtandók be az adókvívő osz- tályhoz az adóeltitkolási törvény szankciói- nak terhe alatt.

A clujj ROYAL-mozgóban óriási sikerrel bemutatott

UJ PALESZTINA

(Népünk álma)

film

Oradea-Mare-n

kedden, szerdán és csütörtökön a Capitol-mozgó vetíti.

A filmet kizárólagos monopoljoggal Cinema ROYAL Cluj forgalmazza.

Az aranystandard államai már nem sokáig állhatják az ostromot?

Bázelben a jegybankok kormányzói az aranystandard további megőrzését mondták ki

Bázel, április 8. Az aranyblokkhoz tartozó országok jegybankjainak kormányzói érte- kezetet tartottak, amelyen a belga frank le- értékelése után támadt helyzettel foglalkoz- tak.

Oosztrák pénzügyi körökben számolnak az

aranyvaluták közeli leértékelésével, annak ellenére, hogy a bázei tanácskozás az arany- standard további megőrzését mondtotta ki.

Több newyorki és londoni lap hangoztatja, hogy az aranystandard államai már nem sokáig állhatják az ostromot.

A legféktelenebb terror ellenére is csak viszonylagos győzelmet arattak a nációk a danzigi választásokon

Nem érték el a kétharmad többséget a nemzeti szocialisták. A francia sajtó félig-meddig vereségnek tekinti a nációk „győzelmét”

Danzig, április 8. A választások rendben folytak le, a szavazók 70—80 százalékos rész- vétele mellett. A választások a nációk mérsé- kelt győzelmével végződtek, akiknek kezében voltak az összes propagandaeszközök, míg az ellenzék tagjai hihetetlen terrorral voltak kénytelenek megküzdeni. Az egész várost el- árasztotta a nemzeti szocialista hullám.

Danzigi jelentés szerint a tegnapi választások a következő eredményeket hozták: Nemzeti szocialisták 179.200, azaz megköze- litőleg 60 százalék, szocialisták 37.530, katolikusok 30.959, német nemzeti párt 9760, lengyelek 8100, kommunisták 6880, német, független nemzetiek 750.

A lengyel kormány megbízott energikusan tiltakozott az ellen, hogy két asszisztensét, akik diplomáciai rangban vannak, molesztál-

ták és megsebesítették a nációk.

A szenátus valószínű összetétele a tegnapi választások következtében a következő lesz: 44 nemzeti szocialista, 12 szocialista, 9 kato- likus centrum, 3 nemzeti német, 2 kommu- nista és 2 lengyel.

Párizs, április 8. A francia sajtó összeha- sonlítja a tegnapi és azelőtti danzigi választásokat és tekintetbevéve a nációk hatalmas propagandáját is, félig-meddig vereségnek tekinti az eredményt. Ennek a vereségnek visszhangja lesz egész Németországban. Két- harmad többség nélkül a németek nem tud- ják megváltoztatni a szabad város alkotmá- nyát.

A német sajtó a danzigi választások ered- ményét speciális nehézségekkel magyarázza. A Völkischer Beobachter szerint az utolsó he-

Husvétii של פסח

fűszer és italárak legelőnyösebben

Czinczár

cég

Cluj, Str. Cipariu 24.

Husvétii savanyu káposzta.

בעק קאפפער

פיר פסח בעדער קויפער ווא דער אלבעקאסטן בעק קאפפער

של פסח

דיא בעסטע קענעניכער פיר

אינע כשרע ציקאריע זינד:

ווישעס פאבריקאט

ווישעס אבישער

ערשיינט פון ר' יעקב בעק

קאמע בעצאדלסטן הכשר

BECK PÓTKÁVÉGYÁR

VALEA LUI MIHAI

HIREK

330 lei villany-vasaló

Constructio
Piata Unirii 32
Telefon: 83

Tegnap este 9 órakor zárták le a szavazást Budapest választókerületeiben. Budapesti szavazókörleteiben lezárták. Hétfő reggel 8 órakor megkezdtek a lepecsételt urnák felbontását a szavazatok összezámlálását, ami körülbelül két napot fog igénybe venni. A mai vidéki pótválasztások során 5 nemzeti egységpárti és egy pártönkivüli jutott mandátumhoz.

Tizenhat kínai munkás esett áldozatul a babonának. Kantonból jelentik: A dél-kínai Lay Yang mellett egy vasúti tőlésen, munkások dolgoztak. A falusi lakosság között elterjedt a hír, hogy a munkások több falusi lakost elraboltak és vértüket feláldozták a földalatti istenek oltárán. A falusiak babonás félelme odáig fejlődött, hogy megölték a tőlést. 16 munkást lemészároltak, más 34-et pedig foglyul ejtettek.

A perui hatóságok lefoglaltak négy Bolíviának küldött repülőgépet. Limából jelentik: Az Egyesült Államok kormányának kérésére a perui hatóságok lefoglalták 4 amerikai repülőgépet. Az intézkedést azzal indokolják, hogy a gépeket a bolíviai hadsereg számára szállították Limán keresztül.

Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyénekkel reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet a bémozgást csakhamar megélelnek, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kúri, a vérkeringést szabaddá teszi és a gondolkodó és munkaképességet emeli. Beható körhízi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a Ferenc József vizet gycmorosavas szemleli munkásoknál, neurastheniás emberekkel és betegeskedő aszonyoknál is rendkívül jótékony hatást fejt ki.

Angliában és Franciaországban állhírek terjedtek el arról, hogy a Graf Zeppelin a tengerbe zuhant. Berlinből jelentik: Egyes angol és francia lapok azt írták, hogy a Graf Zeppelin a tengerbe zuhant első idej délamériai útján. Ezt a hírt a leghatározottabban megcáfolják. Az a hír sem igaz, hogy Göring és menyasszonya a léghajón lennének. Göring Kelet-Poroszországban van szemleuton.

Meghalt Kádár Lehel. Szükszavu távirat jelenti Budapestről, hogy meghalt Kádár Lehel publicista, akinek halálával érdekes, változatos politikai és irodalmi élet szűnt meg. Kádár Lehel Timisoaráról került Budapestre és a háborúelőtti Budapesti Hírlapnál szerkesztette a karrierjét, színes, szenvedélyes, és azért lélektani finomságokkal áthatott írással. A háború végén, amikor az országban a szabadságharcok felkelték a levegőt, Kádár Lehel az elsők között volt, akik amennyire akkor lehetett — a reakciónak adtak hangot. A proletárdiktatúra idején, amikor a rendszernek még nemzeti felkelés jellege volt, Kádár Lehel is Kun Bélák lobogója alatt lelkesített és csak később, az összeomlás előtti hetekben hallgatott el, hogy annál vehemensebben szolgálja a fehér kurzust, amelynek ő volt vezető publicistája. Senki se hitte volna, hogy az irodalmár publicista (Kádárnak számos feltűnésteltető regénye jelent meg Singer és Wolfneréknél) oda fog sodródni azokhoz, akik habzó szájjal oda fog sodródni azokhoz, akik habzó szájjal védtek a terrort. A kurzus első éveiben azért mégis ő volt, aki szinte megbánta, amit tett és igyekezett az egész irány propagandáját lemeszkelni európai hangra. Egy időben ismét otthagya a publicisztikát és regényeket írt, amelyeknek azonban már nem volt meg az a színe és hangja, amit tollától vártak. Így hát visszatért az újságíráshoz, de cikkeinek már nem volt meg az átütő ereje, mint azelőtt és különben is sokat betegeskedett. Az utóbbi években egy éles polemikájával tűnt fel, amelyet Lázár Miklós, a neves újságíró-képviselő ellen folytatott. Hetek óta súlyos betegen feküdt egy szanatóriumban és most megváltotta a halál.

Több külföldi orvostanhallgató elhagyta a francia fővárost, ha nem vetnek véget az idegenellenes tüntetéseknek. Párizsból jelentik: A Victoire szerint több külföldi származású orvostanhallgató el akarja hagyni a francia fővárost, ha az idegenellenes tüntetések nem vetnek véget s nem biztosítják a tanulás zavartalanását.

Lázadás tört ki Gdynia kikötőjében egy török hajón. Varsóból jelentik: Gdynia kikötőjében egy török hajón forrongás tört ki. A személyzet Hussein mészaki parancsnokkal az élen visszautasította a hajó kapitányának rendelkezését, követelve, hogy előbb fizessék ki a hátralékos illetményeiket. A kikötő rendőrségének közbenjárása dacára a mozgalom még tart.

Ujabb 2500 japán rendőrt vett fel a mandzsuriai kormány. Londonból jelentik: A lapokhoz érkezett jelentések szerint a mandzsuriai kormány újabb 2500 japán rendőrt vett fel a közbiztonsági szolgálatba. Ezzel a rendőrségi szolgálatot kizárólag japánok látják el Mandzsurianban.

Meghalt Bretter Mór. Bretter Mór, a clujmezei Mociu községben volt földbírókos és körülbelül 25 év előtt költözött be Clujra. Éveken át igazgatója volt a városi téglagyárnak, majd később elvállalta a Turdai Cementgyár helyi képviselőjét és ezt a pozícióját mindhaláláig betöltötte. Végig szolgált a világháborút és mint tartalékos százados szerelt le. Halálát feleségén kívül, kívül 32 évig élt boldog családi életet, leánya, Bischitz Ernőné, veje, unokái és nagyszámú rokonsága gyászolja. A megboldogultat 59 éves korában súlyos betegség támadta meg és hónapokig tartó küzdelem után ragadta ki a halál szeretettjei köréből.

Maimonides-ünnepély Brasovban. A Braso-nyi Nyugati Ritusu Izraelita Hitközség folyó hó 10-én, szerdán este 8.30 órakor Maimonides-emlékünnepélyt rendez a hitközség tanácstermében. Az emlékünnepélyt dr. Deutsch Ernő főrabbi tartja.

Ma, kedden a ROYAL-mozgóban különleges premier:

Körbe, Körbe...

Fősz.: John Boles és Nancy Carroll.
Következő slágertűn:
Meghalok értek
Fősz.: Frederich Marsch, George Raft.

Nagyszabású irodalmi törvényszék Dejen. Vasárnap este nagyszerű irodalmi törvényszék zajlott le a deji zsidó kulturkört helyiségekben az ottani Aviva-Barisszia gondos és lelkes rendezésében. Az irodalmi törvényszék Lion Feuchtwanger „Zsidó háború” című regényét tárgyalta mindvégig feszült érdeklődéssel az előadásban és a közönség percre sem lankadó érdeklődése mellett. Agai Andor dr. áttekintést nyújtott meggyitője után dr. Lebovics Mór ismertette a vád tárgyát tett regényt. Kaszner Rezső pompás dialektikával felépített vádbeszédére Salomon László mint védő reflektált mindvégig érdekes és meggyőző érvekkel s a vád és a védelem további replikája is nagy érdeklődés mellett csapott össze. A vád tanujaként dr. Bár Emanuelé hangoztatott súlyos érveket a vád alátámasztására, míg a védelem részéről dr. Engelberg orvos hallgattatott ki nagy érdeklődés mellett. A zsüri tagjai közül dr. Schwimmer Jenő indokolta meg érdekesen felmentő indítványát. A zsüri többi tagjainak: dr. Weinberger Manóé, Jakab Antalé, Wolff Adolf, Jeremiás Zoltán, dr. Kis József részben marasztaló, részben felmentő mindvégig komoly gondal vezette a tárgyszavazati után az elnöklő Agai dr. aki lást, a késő éjjeli órákban zárta be a Dejen sokáig emlékezetes maradó irodalmi törvényszék ülését.

Alakja miatt állandóan szégyelte magát

Férje rábeszélte, hogy Kruschensót szedjen

Miután férje tanácsát megfogadta, alakja lényegesen megjavult. Eddig 14 és fél kgr. felesleges hájt vesztett. A Kruschen-sóval tett tapasztalatairól a következőképp számol be levelében:

„Egy évvel ezelőtt rheumában szenvedtem, idegességben és más bajban, azonkívül olyan kövér lettem, hogy alakom miatt szégyenkeztem kellett. Ekkor rábeszélte férjem, hogy Kruschen-sót szedjek. E kezelés előtt súlyom 71 és fél kgr. volt. Már rövid idő múlva alábbhagytak a reumatikus fájdalmak, idegem megerősödtek, járásum könnyebb lett. Beláttam, hogy a Kruschen-só jót tett és a kurát folytattam. Rövid idő alatt testsúlyom 57 kilóra csökkent, ami 14 és fél kgr. terhes zsiradék elvesztését jelenti. Nem tuzok, ha azt állítom, hogy fiatalabbnak és erősebbnek érzem magam, jobb színen vagyok és egészségesebb, mint sok évvel ezelőtt. J. S.”

Kruschen több természetes ásványi só összetétele, amelyek a szervezetet a felesleges anyagok mindennapi kiválasztásában segítik, amely anyagok különben a szervezetben felgyülnének és zsírrá válnának.

A Kruschen-sót több mint 120 országban árulják és most már Romániában is minden gyógyszerárban és drogériában üvegenként 95 lejért kapható.

Löbl Lajos petroseni előadása. A K. H. Erdély déli részében agitációs uton levő megbízottja, Löbl Lajos, szombaton este tartotta meg előadását Petroseniben az Urán Mozgó helyiségében melyen nagy közönség vett részt és figyelemmel halgatta meg az előadót. Értékes és vonzó előadását lelkes tapsokkal kísérte. A meetingen dr. Halmos Brunó helyicsoport elnök néhány bevezető szót mondott s mint az összejövetel elnöke, mondott köszönetet a tartalmas és színes előadásért.

Orvosi hír. Dr. Ligeti Sándorné Somogyi Ilona dr. szemorvos rendelését újból megkezdte. Rendel. szembetegeknek Calea Maréshal Foch 53, d. u. 4-6-ig. Telefon 455.

Rövid hírek Rómában. A párizsi Comédie Francaise Rómába érkezett, ahol több előadást fognak tartani. A római látogatás után Olaszország nagyobb városait is felkeresi az együttes. — Belgrádban tegnap felavatták az új sajtóépületet, amely a jugoszláv főváros egyik legimpozánsabb épülete. Az ünnepségen jelen volt Pál régensherceg is. — Kopenhágából jelentik, hogy Fühnen szigetén tegnap reggel súlyos vasúti szerencsétlenség történt. A pályaudvaron két motoroskocsi egymásbarohant. Az összeütközés következtében az egyik vonat vezetője meghalt, míg husz utas súlyosan megsebesült. — Az osztrák kormány rendeletére vasárnap egész Ausztriában a katonaság tavaszi parádét rendezett. Bécsben Miklas elnök, a kormány tagjai és a diplomáciai testület előtt folyt le a díszes felvonulás. Schuschnigg kancellár beszédet tartott a nap folyamán, amelyben kifejtette, hogy a katonai ünnepségek hozzátartoznak az osztrák hazafias ujjászületéshez. — Az Észak-Amerikai Egyesült Államokban Mississippiállamban súlyos orkán pusztított, amely temérdek kárt okozott. Az orkánnak tíz emberélet is áldozatul esett és rengeteg embert hajléktalanná tett. — Hitler parancsot adott ki, amelyben elrendelt, hogy Ludendorff születésnapján lobogózzák fel a birodalom összes katonai tulajdonban levő épületeit. — Dél-Mandzsuriában egy japán katonavonat összeütközött egy személyvonattal. Az összeütközés következtében felrobant a katonai vonatban felraktározott muníció. Több mint 30 halottja és számos súlyos sebesültje van a katasztrófának.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Az ötödik fiu

Zsidó ifjúsági regény, írta Mészáros Fleischher Zsigmond. A „Zsidó Jövő” kiadása. Satu-Mare. Ára 60 lej

Ezen ifjúsági regényről nyugodtan állítható, hogy meggyőződésem ember írta. Annyira meggyőződésem, hogy minden sorából kiérzhető abbéli hite, hogy a tórahúség az igaz emberi élet alapja, a nemes érzések, a jó cselekedetek kuforrása, az emberi értelemnek és a bölcsességnek hordozója.

Ezt szükségesnek tartottuk azonnal kihangsúlyozni, mert ezzel meg is adtuk a kulcsot a regényben szereplő alakok jellemének lélektani elemzéséhez.

Az itt szereplő egyének derék emberek, jóérzéssel és erkölcsi tartalommal telítve, mert vértüké vált a mózesi monotheisztikus világ nézet. Ez a stabil, az idők forgatagán feiül emelkedő világnézet emeli ki őket az emberi nyomorúságokból és ragadja ki őket mindama gyarlóságokból, amelyek miatt az átlag emberi élet annyira nyomasztó és elviselhetetlen. A szegénység lesújtó voltát a bibliai ígéken épült lélek fenkötsége, a gazdagság kihívó jellegét az ugyancsak vallásos felkészültségből fakadó valódi emberszeretet tompítja, mely nem bántóan, hanem kibékítő módon gyakorolja a jótékony-ságot.

Ennek az ifjúsági regénynek a Hoffmann-félekkel szemben az az előnye, hogy hőse nem egy kalndvagyttól elragadott, esetleg rossz utra tévedt gyermek, aki sok szenvedés után megtér, megjavul, hanem egy olyan ifju, kit a zsidó stúdiumok szelleme elég világgóssággal látott el olyannyira, hogy mindig idejében meg tudja különböztetni a jót a rossztól és éppen ezért a megrázkódtatásoktól meg van kímélve. Ez a hős — az ötödik fiu — nem a megszokott értelemben vett hős, hanem kombináló, gondolkodó elme, aki már ifjukorában megtalálta a hit és tudomány szintézisét, az emberi lélek e két legnagyobb értékének egymásmellé rendelését és össze-tevését. Ezzel a nagy erővel felruházva lép ki az ifju az életbe. A mai életbe, amelyet jellemeznek: a türelmetlenségbe, az osztály-harc, az antiszemitizmus.

Vajjon megállja-e ott a helyét? Erre a kérdésre nem ad a szerző határozott választ, mert az ötödik fiu bájos története azzal fejeződik be, hogy a fiu külföldön van, tanulmányai folytatása végett, minthogy a numerusz klauzusz miatt nem iratkozhatott be a budapesti egyetemen. Csak sejtjük a választ, hogy ő is révbe jut, mint szük környezetének többi tagjai.

Ezen szük, szinte családi körben bonyolód-nak le gyermekora élményei, melyek mind-megannyi alkalom a zsidó vallásos élet egy-egy fázisának megjelenítésére. Ezen jelenetek olvasásakor és az azokkal kapcsolatos szólásmódok átgondolásakor nehéz elnyomni azt a fájó érzést, amely önkéntelenül támad az emberben, ha arra gondol, hogy Vergilius is Georgiconját, a földműves élet apológiáját, akkor írta, amikor a dekadens Rómában a földműves réteg kipusztulóban volt. Szeretnők hinni, hogy ez a — bár észrevétlenül — oktató ifjúsági regény, nem a kiveszőben levő, művelt és egyuttal vallásos ifju ideál-zált képét fogja jelenteni, hanem ellenkező-leg, buzdító írásművészen a konzervatív alapon való regenerálódásra.

Ami a regény tartalmát és stílusát illeti, a könnyedség jellemzi. Könnyed a tartalom és mivel „kalandok”-tól mentes, sima menetű. Előnye a világgósság, a szabadság és a jóízű, derűs humor, mellyel a legkülönbözőbb helyzeteket oly ügyesen vázolja.

A 180 oldalra terjedő művet, amelyet Falu-di Tibor jelképes címlapja díszít, izléses ki-állítású és tetszetős nyomású, nagy élvezet-tel és haszonnal fogja olvasni a zsidó ifju-ság, amely belőle megbecsülni fogja tanulni a régi zsidó erkölcs talaján mozgó, szerény életet.

A regénnyel az oly korán elhunyt író értékes emléket állított fel magának.

Márton Izidor.

Füszéráru פסח ש
legolcsóbb árban már kapható

KATZ

füszérüzletben Cluj, Piata Mihai Viteazul 25.
Telefon: 143.

„Goldmark” Zsidó filharmóniai Társaság II. szymfónikus koncertje

április 11-én pontosan este 9 órakor a római katolikus gimnázium disztermében.

Haydn Szólista: Hevesi Piroska
Beethoven Dirigens: Boskovics Sándor
Mendelssohn
Jegyek: Lepage, dr. Kohn gyógyszerár és Columbiánál.

